

اقتصاد سیمینار و سکوت ایده‌ها

گفت و گو با مهندس جواد معصومی، مدیرعامل شرکت گسترش کارآفرینی

شرکت گسترش کارآفرینی با مدیریت مهندس جواد معصومی حمایت از طرح‌های بدیع و مفید را بر عهده دارد. شرکت گسترش کارآفرینی این افتخار را دارد که حمایت ۲۱۰ طرح را بر عهده داشته و اشتغال ۳۲۷۹ نفر را به صورت مستقیم و ۲۷۸۱ نفر را به صورت غیرمستقیم در کارنامه خود به ثبت رسانده است.

مهندس جواد معصومی فارغ التحصیل رشته مهندسی مخابرات از دانشکده فنی دانشگاه تهران و فوق لیسانس سیستم‌های اقتصادی و اجتماعی از دانشگاه علم و صنعت است از جمله فعالیتهای وی مدیریت فن بازار ملی ایران در دفتر همکاریهای فناوری ریاست جمهوری، معاونت سیاسی صدا و سیما بخش گفتگوی ویژه خبری، معاون طرح برنامه شرکت خدمات مهندسی علوی و ... می باشد. از اهداف آتی این شرکت حمایت از طرح‌هایی است که سرمایه‌گذاران عادی کمتر از آنها استقبال می‌کنند. این طرح به نام سرمایه‌گذاری خطرپذیر در برنامه‌های آتی شرکت گنجانده شده است.

۲ حوزه بود:

۱- ارائه تسهیلات ارزان قیمت کارآفرینی
 ۲- طرح SBDC برای حمایت و توسعه ایجاد دانش فنی در سراسر کشور بود.

در رابطه با سوابق شرکت باید گفت که ما حمایت از حدود ۲۱۰ پروژه را به عهده داشتیم که با تعدادی تبلیغات محدود در این زمینه علاوه بر برپایی تعدادی نمایشگاه با توجه به منابع محدود، از طرح‌های بدیع حمایت می‌کنیم که برای اولین بار در کشور انجام می‌شود ایده اصلی این شرکت از اینجا نشأت می‌گیرد که اشتغال زایی ناشی از صنایع و مبتنی بر فن آوری پایدار و بی

■ در رابطه با وظایف و سوابق شرکت توضیح کاملی ارائه دهید

سهام شرکت گسترش کارآفرینی صد درصد وابسته به سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران است. از سال ۱۳۷۸ طرحی به نام طرح توسعه کارآفرینی راه اندازی شد که در شرکت مکفا اجرا می‌شد و تسهیلات ارزان قیمت در اختیار کارآفرینان قرار می‌داد. از سال ۱۳۸۲ این ماموریت به شرکت مرتب نو که بعداً به شرکت گسترش کارآفرینی تغییر نام داد و حمایت از کارآفرینانی که از شرکت مکفا جدا شده بودند به این شرکت واگذار شد. فعالیت این شرکت در

این منابع بیشتر جنبه توسعه ای دارد.

■ حداکثر و حداقل تسهیلات شما چقدر است؟

حداکثر تسهیلات ما در اختیار خود شرکت می‌باشد که حدود ۲۰۰ میلیون تومان است البته برای بعضی از موارد با موافقت سازمان می‌توان مبلغ بیشتری را در گرفت.

■ نقش سازمان‌ها و ارگان‌های مختلف را در بسترسازی و ایجاد کارآفرینی چگونه ارزیابی می‌کنید؟

حاشیه اتفاق می‌افتد طرح‌های مصوب ما حدود ۲۹۸ طرح است و ۲۱۰ شرکت با ما قرارداد بسته اند در میان قراردادهای کارآفرینی ۲۲ شرکت جدید هم ثبت شده اند و ۲۵ نفر از افراد حقیقی هستند که با ما قرارداد بستند. حدود ۳۲۷۹ نفر اشتغال غیرمستقیم و ۲۷۸۱ نفر اشتغال مستقیم در شرکت‌ها انجام شده است. میزان تسهیلات کارآفرینان بیشتر در سطح کارشناسی است و تا کنون حدود ۱۸/۵ میلیارد تومان وام پرداخت شده است، به دلیل اینکه منابع از سوی سازمان گسترش و نوسازی تامین شده است بهره‌های وام این شرکت از بهره‌های بانک پائین تر است.

با توجه به اینکه در برهه‌هایی از زمان، فرهنگ کارآفرینی در میان فارغ‌التحصیلان دانشگاهی و جوانان ایجاد شد و تعدادی با ضرر و زیان مواجه شدند، باید گفت بحث کارآفرینی را نمی‌توان از بحث سرمایه‌داری جدا کرد به طور کلی در ادبیات کارآفرینی شما باید مجموعه‌های بزرگ برای بازاریابی در اختیار داشته باشید علاوه بر این مجموعه‌ها باید بتوانند صنایع کوچکتر را با خود همراه کنند. یکی از زیرساخت‌هایی که در کشور ما وجود ندارد همین مجموعه‌هایی است که قادر به بازاریابی هستند. نکته دوم این که در کشور ما قواعد کارخصوصی نیست هر چند بدنه دولت تاکید زیادی بر آن دارد باید توجه داشت که قواعد کار باید کاملاً به صورت قواعد بازار آزاد تعریف شود اما مهم‌تر از بحث فرهنگ سازی در زمینه کارآفرینی، بستر سازی مناسب است.

با توجه به اینکه در برهه‌هایی از زمان، فرهنگ کارآفرینی در میان فارغ‌التحصیلان دانشگاهی و جوانان ایجاد شد و تعدادی با ضرر و زیان مواجه شدند، باید گفت بحث کارآفرینی را نمی‌توان از بحث سرمایه‌داری جدا کرد به طور کلی در ادبیات کارآفرینی شما باید مجموعه‌های بزرگ برای بازاریابی در اختیار داشته باشید علاوه بر این مجموعه‌ها باید بتوانند صنایع کوچکتر را با خود همراه کنند.

■ گسترش مراکز رشد در توسعه صنعت کشور چه نقشی می‌تواند داشته باشد؟ آیا شما نیز در این زمینه فعالیت داشته اید؟

با توجه به سوابق کاری که در این زمینه دارم با مراکز رشد آشنا هستم. به نظر من مراکز رشد در این زمینه حتماً موثرند اما این پشتیبانی در حد گسترده‌ای نیست و در حد خود مرکز است اگر مرکز، مشاوره می‌دهد یا هر اقدامی برای حمایت از موسسه انجام می‌دهد در حد خود شرکت است حتی مرکز رشد پتانسیل بالایی ندارد که بتواند در این زمینه حمایت لازم را به عمل آورد علاوه بر این ایجاد مراکز رشد برای مشکلات کارآفرینی موثر نیست هر چند که تا حدودی برای ما کمک محسوب می‌شود اما ما بحثی به عنوان سرمایه‌گذاری خطرپذیر داریم که شرکت‌هایی را که رشد کردند و به مراحل خوبی رسیده‌اند، می‌توانند در این طرح قرار گیرند.

■ آیا حمایتی از جانب شرکت برای موسسات یا کارخانجاتی که تصمیم دارند فعالیت‌های خود را گسترش دهند صورت می‌گیرد؟

حمایت ما در هر زمینه نوآوری که مربوط به فرآیند یا تولید محصول نو باشد صورت می‌گیرد منتهی به دلیل محدود بودن سقف وام‌ها برای آنها جذب کننده نیست اما شرکت در برنامه‌های آتی خود به دنبال جذب منابع از بیرون است که این برنامه را هم حتماً مدنظر خواهد داشت.

■ آیا تعاملی با تشکل‌های صنفی و انجمن‌ها برقرار کرده‌اید؟

درحال حاضر با موسسات مختلفی ارتباط داریم که سعی کردیم با بخش‌های کارآفرینی هر شرکت ارتباط برقرار کنیم. تعدادی از مجموعه‌های بخش

خصوصی را که در حوزه کارآفرینی موثر واقع می‌شوند را مورد شناسایی قراردهیم به عنوان نمونه مجموعه‌ای از تجار وجود دارند که با عنوان شرکت خصوصی ثبت شده‌اند و فعالیت آنها کارآفرینی در مناطق محروم است و شرکت با این مجموعه ارتباط بسیار نزدیکی دارد. با انجمن‌ها و اصناف دیگر نیز به همین شکل ارتباط برقرار می‌کنیم، (از جمله کانون تفکر انستیتو پاستور، مرکز مطالعات دانشگاه صنعتی شریف، پژوهشگاه شهید رضایی در دانشگاه صنعتی شریف و نهادهای دولتی مانند طرح تاوا، صندوق حمایت از الکترونیک، شرکت شهرک‌های صنعتی و صنایع کوچک.

■ شرایط محیطی، اقتصادی و اجتماعی چه تاثیری بر کارآفرینی دارند؟

یک کارآفرین به مثابه بذری است که روی خاک ریخته می‌شود علاوه بر خود کارآفرین، محیط نیز مانند زمین برای رشد بذر بسیار موثر است. یکی از رویکردهای ما این است که از طرح‌هایی که به واسطه مسائل مدیریتی با احتمال شکست مواجه هستند حمایت کنیم تا ضریب موفقیت طرح بالا رود، نکته مهم‌تر اینکه عوامل سیاسی، اقتصادی و فرهنگی در تمام مسائل تاثیرگذارند قطعاً مسئله کارآفرینی هم شامل این تاثیرات می‌شود منتهی این تاثیر بسیار زیربنایی است.

■ ارزیابی شما از استقبال و توجه به ایده‌ها چیست؟ این ایده‌ها چه تاثیری در سیستم می‌توانند داشته باشند؟

علیرغم تفکر غالب، ایده‌های نو در تجارت است و جنبه منفی ندارد و به دانش فنی برمی‌گردد در کشورهای دیگر به دلیل اشباع زمینه‌ها برای سرمایه‌گذاری در جستجوی یافتن موقعیتهای جدید هستند اما در هیچ جای دنیا به جز آمریکا (آن هم تا حدی محدود) حمایتی در مورد ایده‌ها وجود ندارد. در زمینه دانش فنی به لحاظ جنبه کاربردی این حمایت وجود دارد اما پایه پول ساختن ایده است. در اقتصاد بیمار ما ایده‌های نو حرفی برای گفتن ندارند و بسیاری از ایده‌ها در مرحله حرف و ذهن می‌ماند و به مرحله عمل نمی‌رسد.

■ قوانین در کشور ما چه تاثیری بر فعالیت و عملکرد کارآفرینان می‌گذارد؟

متأسفانه قانون از برخی صنایع آنقدر حمایت کرده است که آن صنعت در فضای واقعی قادر به رقابت نیست در بعضی موارد نیز عکس این موضوع اتفاق افتاده است مثلاً در صنعت پزشکی تقاضای صاحبان صنعت این است که دولت اجازه بدهد آنها در فضای رقابت با شرکت‌های خارجی باشند اما برای صنعت پزشکی قوانین و استانداردهای دشواری وضع می‌کنند در حالی که همان کالا بدون اعمال این قوانین از چین وارد شده است. کارآفرین می‌خواهد که این قوانین برای کالای خارجی نیز اعمال شود و رقابت در شرایط یکسان باشد. نکته دوم اینکه قیمت فروش ثابت است اما قیمت هزینه‌ها بالا می‌رود و سود را برای کارآفرین کم می‌کند.

■ لطفاً توضیح مختصری هم از برنامه‌های آتی شرکت ارائه نمائید؟

برنامه‌های ما در آینده بحث ورود به سرمایه‌گذاری خطرپذیر است. از آنجا که کارآفرین مدیری است که مجموعه‌ای را برای تولید کالا جمع می‌کند، برای این منظور به جذب صاحبان دانش فنی می‌پردازد که مدیریت خوبی را اعمال نمی‌کنند و بر روی طرح‌های خود تعصب دارند و برای تامین منابع مالی نیز دچار اشتباه می‌شوند.

در پیدایش شرکت‌های نوپا هم اهرم‌های مالی جایی ندارند در اینجاست که در اکثر نقاط دنیا سرمایه‌گذاران خطرپذیر پا به عرصه می‌گذارند و توانایی مدیریت شرکت‌های نوپا را از حیث مدیریتی و مالی دارند یعنی می‌توانند تیم مدیریتی و فنی را در صورت وجود ایده مطرح کنند، شرکت را اداره کنند تا شرکت به فاز توسعه محصول برسد بعد از آن تثبیت، و تبدیل به یک شرکت معمولی شود در اینجا سرمایه‌گذاران عادی به سرمایه‌گذاری می‌پردازند و برای حمایت از آنها بحث سرمایه‌گذاری خطرپذیر پیش می‌آید و فعالیت مذکور را این شرکت‌ها انجام می‌دهند. امریکا سردمدار این صنعت است و حجم سرمایه‌گذاری

در آن از ۲۸ میلیارد دلار فراتر رفته است در امارات و اردن نیز این فرضیه را برخی صندوق‌ها دنبال می‌کنند شرکت گسترش کارآفرینی هم این اقدام را در پیش دارد از آنجا که برخی کارآفرینان در کار خود موفق نبوده‌اند و عملاً بدهکار شده‌اند شرکت می‌خواهد با این افراد وارد سرمایه‌گذاری شود طرح و ریسک‌ها، نقاط قوت و ضعف آنها را بشناسد و کارآفرین را وارد کار کند شرکت هم در زمینه مدیریتی و مالی فعال باشد علاوه بر این یک بانک اطلاعاتی از مجموعه مدیران با سابقه در صنعت چه در بخش خصوصی و چه در بخش دولتی برای همکاری تهیه نمایند. به جرات می‌توانم بگویم این شرکت در این زمینه پیش‌تاز است

ما سه کار عمده را انجام می‌دهیم:

- ۱- به دنبال جذب منابع مالی بیشتر هستیم.
- ۲- مجموعه‌ای از طرح‌ها را جمع‌آوری می‌کنیم و تصمیم داریم بهترین طرح‌ها را گزینش و بر روی آنها سرمایه‌گذاری کنیم.
- ۳- توان مدیریتی خود را در به ثمر رسیدن این فعالیت‌ها تقویت می‌کنیم، به عبارت دیگر منابع انسانی موردنیاز را در این زمینه فراهم می‌کنیم. فعالیت دیگری که شرکت مدنظر دارد این است که فعالیت خود را بر روی آماده کردن جذب سرمایه و طرح سرمایه‌گذاری متمرکز کنند. علاوه بر این با ارگان‌های مختلف ارتباط داریم و مدیریت طرح را انجام می‌دهیم این آمادگی را داریم که برای هر استان مطالعاتی در زمینه کارآفرینی و زیرساخت‌های کارآفرینی داشته باشیم.